

78

OBWIESZCZENIE MINISTRA ROLNICTWA

z dnia 30 stycznia 1959 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu dekretu z dnia 18 kwietnia 1955 r. o uwłaszczeniu i o uregulowaniu innych spraw, związanych z reformą rolną i osadnictwem rolnym.

1. Na podstawie art. 3 ustawy z dnia 13 lipca 1957 r. o zmianie dekretu z dnia 18 kwietnia 1955 r. o uwłaszczeniu i o uregulowaniu innych spraw, związanych z reformą rolną i osadnictwem rolnym (Dz. U. Nr 39, poz. 174), ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst dekretu z dnia 18 kwietnia 1955 r. o uwłaszczeniu i o uregulowaniu innych spraw, związanych z reformą rolną i osadnictwem rolnym (Dz. U. Nr 18, poz. 107), z uwzględnieniem zmian wynikających z ustawy z dnia 13 lipca 1957 r. o zmianie dekretu z dnia 18 kwietnia 1955 r. o uwłaszczeniu i o uregulowaniu innych spraw, związanych z reformą rolną i osadnictwem rolnym (Dz. U. Nr 39, poz. 174), z art. 9 ustawy z dnia 13 lipca 1957 r. o obrocie nieruchomościami rolnymi (Dz. U. Nr 39, poz. 172) oraz z art. 17 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o sprzedaży państwowych nieruchomości rolnych oraz uporządkowaniu niektórych spraw, związanych z przeprowadzeniem reformy rolnej i osadnictwa rolnego (Dz. U. Nr 17, poz. 71), i z zastosowaniem ciągłej numeracji artykułów i ustępów.

2. Jednolity tekst nie obejmuje:

1) art. 23 dekretu z dnia 18 kwietnia 1955 r. o uwłaszczeniu i o uregulowaniu innych spraw, związanych z reformą rolną i osadnictwem rolnym (Dz. U. Nr 18, poz. 107), w brzmieniu:

„Art. 23. Dekret wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.”;

2) art. 2 i 4 ustawy z dnia 13 lipca 1957 r. o zmianie dekretu z dnia 18 kwietnia 1955 r. o uwłaszczeniu i o uregulowaniu innych spraw, związanych z reformą rolną i osadnictwem rolnym (Dz. U. Nr 39, poz. 174), w brzmieniu:

„Art. 2. Gospodarstwa rolne (działka pracownicza, rzemieślnicza itp.) określone w art. 15 ust. 1 dekretu z dnia 18 kwietnia 1955 r. o uwłaszczeniu i o uregulowaniu innych spraw, związanych z reformą rolną i osadnictwem rolnym (Dz. U. Nr 18, poz. 107), jeżeli zostały opuszczone przez właściciela w okresie od dnia 29 kwietnia 1955 r. do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, mogą być na podstawie orzeczenia prezydium powiatowej rady narodowej przejęte na własność Państwa bez odszkodowania i wolne od obciążeń z wyjątkiem służebności gruntowych. Art. 4. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.”;

3) art. 17 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o sprzedaży państwowych nieruchomości rolnych oraz uporządkowaniu niektórych spraw, związanych z przeprowadzeniem reformy rolnej i osadnictwa rolnego (Dz. U. Nr 17, poz. 71), w brzmieniu:

„Art. 17 ust. 2. Osoby, które do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy objęły w posiadanie nieruchomości państwowe w związku z ich uprawnieniem, wynikającym

z art. 7 dekretu wymienionego w ust. 1, otrzymują je na własność w trybie i na zasadach tego dekretu

3. Użyte w art. 17 ust. 2 ustawy powołanej w ust. 2 pkt 3 niniejszego obwieszczenia wyrazy „do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy” oznaczają: do dnia 5 kwietnia 1958 r.,

jako dnia wejścia w życie ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o sprzedaży państwowych nieruchomości rolnych oraz uprządkowaniu niektórych spraw, związanych z przeprowadzeniem reformy rolnej i osadnictwa rolnego (Dz. U. Nr 17, poz. 71).

Minister Rolnictwa: *E. Ochab*

Załącznik do obwieszczenia Ministra Rolnictwa z dnia 30 stycznia 1959 r. (poz. 78).

DEKRET

z dnia 18 kwietnia 1955 r.

o uwłaszczeniu i o uregulowaniu innych spraw, związanych z reformą rolną i osadnictwem rolnym.

Rozdział 1.

Uwłaszczenie dzierżawców.

Art. 1. Nieruchomości państwowe użytkowane przez rolników na podstawie umów dzierżawy co najmniej przez trzy lata przed dniem wejścia w życie dekretu nadaje się tym rolnikom lub ich następcom prawnym na ich wniosek na własność, jeżeli gospodarują na tych nieruchomościach.

Art. 2. Nie podlegają nadaniu resztówki pozostałe po przeprowadzeniu reformy rolnej. Prezydium wojewódzkiej rady narodowej może jednak zezwolić na nadanie na własność resztówki lub jej części, jeżeli uzna ją za zbędną dla gospodarki społecznej.

Art. 3. 1. Nieruchomości nadaje się na własność za cenę szacunkową, od której odlicza się 1/20 część za każdy rok dzierżawy przed dniem 1 stycznia 1945 r. oraz sumę czynszu dzierżawnego wpłaconą po dniu 1 stycznia 1945 r. na rzecz Państwowego Funduszu Ziemi.

2. Przepisy ust. 1 mają odpowiednie zastosowanie do dzierżawców wymienionych w art. 1, którym nieruchomości dzierżawione nadano już na podstawie przepisów o przeprowadzeniu reformy rolnej bądź o ustroju rolnym i osadnictwie.

Art. 4. 1. O nadaniu nieruchomości na własność i o ustaleniu ceny nabycia orzeka prezydium powiatowej rady narodowej.

2. Postępowanie prowadzi się na koszt Państwa.

Art. 5. Przepisy art. 1—4 stosuje się również do nieruchomości państwowych użytkowanych przez osoby pozostające w stosunku pracy, rencistów i rzemieślników na podstawie umów dzierżawy zawartych przed dniem 1 września 1939 r.

Rozdział 2:

Uwłaszczenie posiadaczy nieruchomości z innych tytułów.

Art. 6. 1. Rolników gospodarujących na nieruchomościach państwowych uznaje się za właścicieli tych nieruchomości, jeżeli oni lub ich poprzednicy prawni uzyskali posiadanie tych nieruchomości na podstawie:

- 1) umowy zawartej przed dniem 13 września 1944 r., a na Ziemiach Odzyskanych — przed dniem 9 maja 1945 r. z zamiarem nabycia na własność lub

- 2) umowy o dział, zawartej przed dniem 1 września 1939 r., albo

- 3) oświadczenia o zatwierdzeniu projektu parcelacji nieruchomości państwowych i wykazu nabywców wydanego przed dniem 1 września 1939 r.

2. Przepis ust. 1 stosuje się bez względu na zachowanie przepisanej formy umowy.

3. W przypadkach gospodarczo uzasadnionych prezydium wojewódzkiej rady narodowej może zezwolić na uznanie rolnika za właściciela nieruchomości, na której gospodaruje, choćby objęcie nieruchomości w posiadanie nastąpiło na podstawie umowy zawartej już po dacie określonej w ust. 1 pkt 1, jeżeli nabywca działał w dobrej wierze.

4. Przepisy powyższe stosuje się odpowiednio również do osób pozostających w stosunku pracy, rencistów i rzemieślników, chociażby na nieruchomościach nie gospodarowali.

Art. 7. 1. Osoby gospodarujące na nieruchomościach państwowych położonych na Ziemiach Odzyskanych uznaje się za właścicieli tych nieruchomości, jeżeli uzyskały obywatelstwo polskie i są członkami rodziny poprzedniego właściciela, który utracił własność nieruchomości wskutek nieuzyskania obywatelstwa polskiego.

2. Za członków rodziny uważa się małżonka, dzieci, wnuków, rodziców i rodzeństwo.

Art. 8. 1. Nabycie nieruchomości na własność następuje bezpłatnie i bez dokonania szacunku, w razie gdy:

- 1) osoby wymienione w art. 6 uregulowały już całą cenę umówioną z poprzednim właścicielem nieruchomości,

- 2) objęcie nieruchomości w posiadanie nastąpiło na podstawie darowizny dokonanej przez poprzedniego właściciela lub umowy o dział zawartej pomiędzy poprzednimi współwłaścicielami,

- 3) nieruchomości na Ziemiach Odzyskanych nabywają osoby w myśl art. 7.

2. W innych przypadkach nabywca obowiązany jest zapłacić taką część ceny szacunkowej, jaka odpowiada nie spłaconej części ceny należnej poprzedniemu właścicielowi. Część ceny szacunkowej ulega stosunkowemu zmniejszeniu, jeżeli obszar nieruchomości nabywanej na własność jest mniejszy od obszaru nieruchomości otrzymanej w posiadanie na podstawie aktów wymienionych w art. 6.

Art. 9. 1. Osoby uprawnione do uzyskania własności nieruchomości na podstawie art. 6, którym nadano już te same lub inne nieruchomości na podstawie przepisów o przeprowadzeniu reformy rolnej bądź o ustroju rolnym i osadnictwie, zwalnia się od obowiązku uiszczenia ceny nabycia nieruchomości w całości lub w części, stosując odpowiednio przepisy art. 8 ust. 1 i 2.

2. Jeżeli obszar nieruchomości nadanej jest większy od obszaru nieruchomości objętej w posiadanie na podstawie aktów wymienionych w art. 6, za grunty stanowiące nadwyżkę uprawniony powinien uiszczyć należność przypadającą według przepisów o przeprowadzeniu reformy rolnej bądź o ustroju rolnym i osadnictwie.

Art. 10. W razie gdy nieruchomość została oddana w posiadanie w toku parcelacji, w braku dowodów zapłaty uznaje się, że spłacono.

1) za nieruchomości państwowe:

- a) 5% należności, jeżeli nieruchomości miały charakter samodzielnych gospodarstw,
- b) 15% należności, jeżeli nieruchomości miały charakter gospodarstw wzorowych,
- c) 10% należności — w innych przypadkach,

2) za nieruchomości, które nie stanowiły własności Państwa — 15% należności.

Art. 11. 1. O nabyciu własności nieruchomości oraz o ustaleniu ceny nabycia lub o zwolnieniu od obowiązku jej zapłacenia orzeka prezydium powiatowej rady narodowej.

2. Postępowanie w sprawie nabycia własności nieruchomości wszczynają się na wniosek osób uprawnionych lub z urzędu.

3. Postępowanie prowadzi się na koszt Państwa.

Rozdział 3.

Zwolnienie repatriantów od obowiązku zapłaty.

Art. 12. 1. Repatriantów, którzy stosownie do umów międzynarodowych mają otrzymać nieruchomości w zamian za nieruchomości pozostawione poza granicami Państwa, zwalnia się — bez rozrachunku i oszacowania — od obowiązku uiszczenia ceny nabycia nadanych im nieruchomości państwowych.

2. W razie śmierci repatrianta określonego w ust. 1 przed nadaniem mu nieruchomości zwolnienie od obowiązku uiszczenia ceny nabycia przysługuje pozostającemu przy życiu małżonkowi, a w braku małżonka — każdemu ze zstępnych w linii prostej w części odpowiadającej jego udziałowi w spadku.

3. Uprawnienia do zwolnienia od obowiązku uiszczenia ceny nabycia nieruchomości mogą być przekazane aktem notarialnym małżonkowi lub zstępnym w linii prostej.

Art. 13. Osoby wymienione w art. 12 korzystają ze zwolnienia od obowiązku uiszczenia w całości lub w części ceny nabycia nieruchomości, jeżeli nieruchomości te zostały im nadane przed wejściem w życie dekretu lub jeżeli wniosek o nadanie im nieruchomości złożą do dnia 31 grudnia 1957 r.

Art. 14. O zwolnieniu od obowiązku uiszczenia ceny nabycia orzeka prezydium powiatowej rady narodowej.

Rozdział 4.

Uregulowanie własności gospodarstw opuszczonych.

Art. 15. 1. Gospodarstwo rolne (działka pracownicza, rzemieślnicza itp.) nabyte na podstawie przepisów o przeprowadzeniu reformy rolnej lub o ustroju rolnym i osadnictwie, lecz opuszczone przez właściciela przed wejściem w życie niniejszego dekretu, przechodzi z mocy prawa na własność Państwa — bez odszkodowania i wolne od obciążeń z wyjątkiem służebności gruntowych.

2. Przejście gospodarstwa (działki) na własność Państwa stwierdza prezydium powiatowej rady narodowej.

3. Gospodarstwo (działkę), które przeszło na własność Państwa stosownie do ust. 1, nadaje się na własność osadnikowi, który na nim gospodaruje na podstawie przydziału dokonanego przez prezydium powiatowej rady narodowej.

Art. 16. Minister Rolnictwa w porozumieniu z Ministrem Finansów określi w drodze zarządzenia zasady i warunki rozliczenia się z poprzednim właścicielem z tytułu zniszczeń i ubytków stwierdzonych w opuszczonym gospodarstwie.

Rozdział 5.

Przepisy wspólne.

Art. 17. Przepisy dekretu stosuje się do nieruchomości znajdujących się w zarządzie prezydiów rad narodowych z wyjątkiem przeznaczonych na cele państwowe, społeczne lub nierolnicze według planów zagospodarowania przestrzennego lub na podstawie decyzji prezydiów właściwej rady narodowej. Właściwą jest wojewódzka rada narodowa dla nieruchomości położonych na terenie miast i osiedli, a powiatowa rada narodowa dla nieruchomości położonych na terenie gromad.

Art. 18. Za rolników w rozumieniu niniejszego dekretu uważa się osoby, dla których praca na roli stanowi zawód dający główne źródło utrzymania.

Art. 19. 1. Przy nadaniu nieruchomości na własność na podstawie niniejszego dekretu oraz przepisów o przeprowadzeniu reformy rolnej obszar gospodarstwa rolnego nie może przekraczać 15 ha, a obszar gospodarstwa o charakterze hodowlanym — 20 ha.

2. W przypadkach uzasadnionych względami gospodarczymi prezydium wojewódzkiej rady narodowej może zezwolić na uznanie osób wymienionych w art. 7 za właścicieli nieruchomości o większym obszarze.

3. Za własność posiadaczy wymienionych w art. 6 ust. 1—3 można uznać tylko taki obszar, który łącznie z gruntami stanowiącymi już ich własność nie przekracza norm władania przewidzianych w art. 2 ust. 1 pkt e) dekretu z dnia 6 września 1944 r. o przeprowadzeniu reformy rolnej (Dz. U. z 1945 r. Nr 3, poz. 13).

4. Za własność posiadaczy wymienionych w art. 6 ust. 4 można uznać obszar nie przekraczający 1 ha gruntu; jednak w przypadkach uzasadnionych względami gospodarczymi prezydium wojewódzkiej rady narodowej może zezwolić na uznanie większego obszaru za własność posiadacza.

Art. 20. 1. Do szacunku nieruchomości i spłaty należności za nieruchomości nabyte na podstawie niniejszego dekretu stosuje się przepisy dotyczące ustalania i spłaty należności za nieruchomości nadane na podstawie przepisów

o przeprowadzeniu reformy rolnej bądź o ustroju rolnym i osadnictwie.

2. Do wpisu prawa własności nieruchomości nabytych na podstawie niniejszego dekretu stosuje się odpowiednio przepisy o wpisywaniu do ksiąg wieczystych prawa własności nieruchomości nadanych na podstawie przepisów o przeprowadzeniu reformy rolnej bądź o ustroju rolnym i osadnictwie.

Art. 21. Nabycie własności nieruchomości na podstawie przepisów niniejszego dekretu nie podlega podatkowi od nabycia praw majątkowych.

Rozdział 6.

Przepisy przejściowe i końcowe.

Art. 22. 1. Traci moc ustawa z dnia 16 czerwca 1948 r. o uprawnieniach osób, które przed dniem 13 września 1944 r. otrzymały we władanie grunty, wchodzące w skład nieruchomości ziemskich, przeznaczonych na cele reformy rolnej (Dz. U. Nr 33, poz. 222).

2. Do spraw wszczętych na podstawie ustawy określonej w ust. 1 mają w dalszym postępowaniu zastosowanie przepisy niniejszego dekretu.